

Manual til brug af Garmin Alpha 50 og T5 hundepøj til schweissarbejde

Version 1 – maj 2020

Udgivet af Schweiss-sekretariatet

Introduktion	2
Opstart af eftersøgning	3
Opsporing af dyret	5
Når du har behov for at søge tilbage.....	8
Typiske fejl.....	12
Manglende strøm	12
Manglende satellitkontakt.....	12
Manglende radiokontakt	12
Udfordringer	13
Fejlkalibreret kompas.....	13
Forkert kortindstilling	13
Overgang fra Astro til Alpha.....	13
Lys i halsbåndet	13

Introduktion

Denne manual er målrettet Schweiss-registrets hundeførere.

Det hundepøj, som udleveres af Schweiss-sekretariatet til legitimerede hundeførere, er god hjælp til den praktiske eftersøgning. Som alt andet elektronisk udstyr kan det langt mere, end man har behov for, for at kunne løse den opgave, der er nødvendig i forhold til praktisk eftersøgning.

Nærværende manual fokuserer alene på arbejdet med pøjlet under praktisk eftersøgning, som for eksempel hvordan du:

1. Får hunden sikkert med hjem fra eftersøgning.
2. Finder frem til hunden, når den hetzer.
3. Bruger pøjlet som hjælp, når man har fejlløst eller på anden måde er kommet væk fra det rigtige spor.
4. Samarbejder med kolleger om ovenstående punkter.

Det udleverede udstyr består af en modtager (den del du har i hånden) og en sender (den del som er på hunden). Dertil kan anskaffes kort til "plug-in". Kortet som udleveres af Sekretariatet har det ønskede detaljeringsniveau i forhold til orientering under praktisk eftersøgning. De billeder, som understøtter manualen her, er taget af et pøj med det af Sekretariatet udleverede topografisk kort.

Helt grundlæggende er der to ting omkring praktisk schweissarbejde, du skal holde dig for øje:

- Det er ved at arbejde med remmen, at du kommer frem til dyret.
- Det er ved at arbejde med pøjlet, at du kommer frem til hunden.

Med andre ord erstatter pøjlet *ikke* remmen som det grundlæggende værktøj i Schweiss-registret!

Endvidere erstatter pøjlet heller ikke andre dele af det klassiske schweissarbejde så som synlig afmærkning af anskudssted, pürschtegn og overgange i terrænet etc.

I sin reneste form starter en eftersøgning ved et anskudssted. Herfra spores det flygtende dyr frem til et eventuelt sårleje. Her skal hunden hetze og stoppe dyret. I denne manual gennemgås brug af pøjlet - og de faldgruber der er forbundet hermed – i de tre faser: opstart, opsporing og hetz.

Opstart af eftersøgning

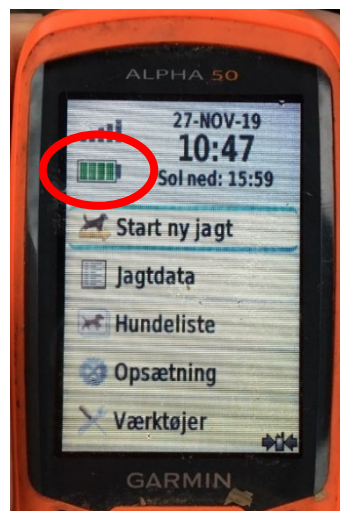
Før enhver eftersøgning igangsættes, skal pejlet have indbyrdes radiokontakt, og både modtager og sender skal have satellitkontakt. Når halsbåndet har satellitkontakt vil det blinke med tre hurtige blink efterfulgt af pause. Når modtageren har kontakt, vil du kunne se din aktuelle position på kortet.

Når begge dele har satellitforbindelse og radiokontakt, vil det se således ud, når du trykker på [DOG]:

For at være funktionsdueligt skal halsbåndet være opladet, og du skal have batteri på din modtager. Du ser batteristatus på din modtager her:

Du kommer hertil ved at trykke på 2x[MENU]

Du ser batteristatus på halsbånd her:

Du kommer hertil fra kompasset ved at trykke på [ENTER].

Når du starter op på eftersøgningen, så skal du starte en ny jagt. Det gøres således:

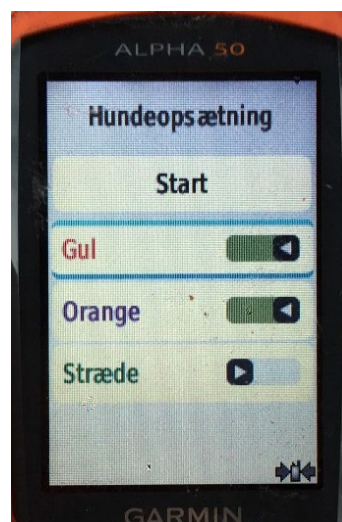
Når du står på hovedmenu (ved at trykke 2x [MENU]), vælger du "Start ny jagt" og tryk [ENTER], herefter bruger du piletasten til at markere "Start" og bekræfter med [ENTER].

Herefter kommer skærbilledet længst til højre, og de aktive sendere er nu nulstillet på din modtager.

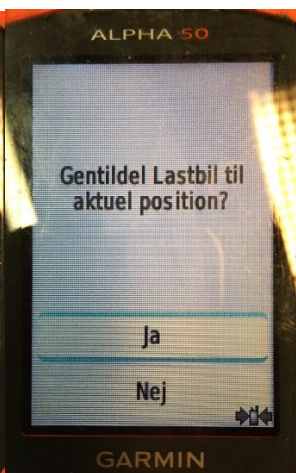
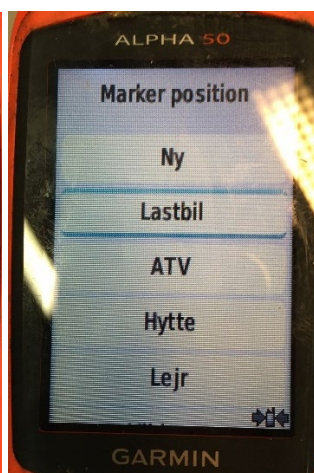

Du kan vælge hvilke halsbånd der skal være aktive på din modtager ved at slå dem til / fra her:

Du bruger piletasten til at foretage dine valg. På kompasrosen vil kun aktive sendere være synlige.

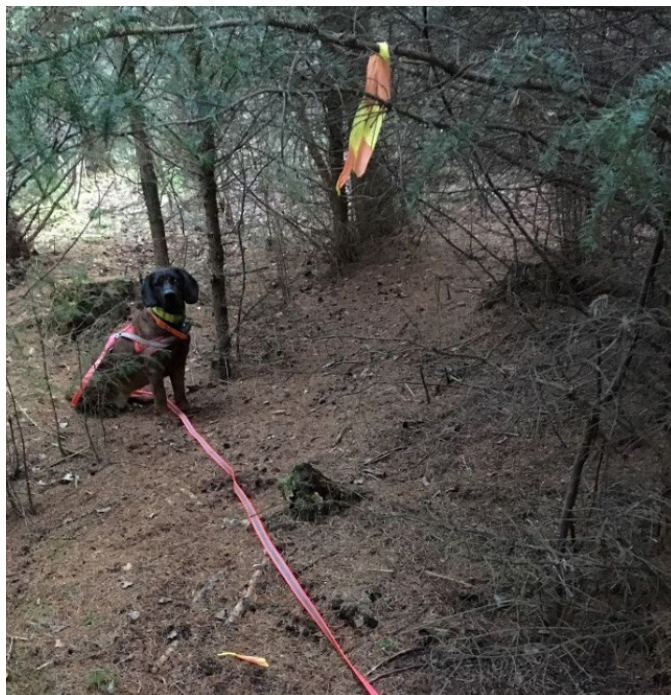
Alphaen markerer IKKE udgangspositionen som et særligt waypoint. Det skal man selv gøre som følger: Tryk [MARK], herefter vælg med piltast og tryk [ENTER] og vælg ja tryk [ENTER] og [ENTER]

Opsporing af dyret

Når du går i gang med at eftersøge, skal udstyret holdes tændt. Herved registrerer pejlet, hvor hunden går, og hvor du går. Netop denne information kan være af afgørende betydning for succes, hvis eftersøgningen senere skal overdrages til en kollega, eller hvis udredningen af sporet volder dig kvaler.

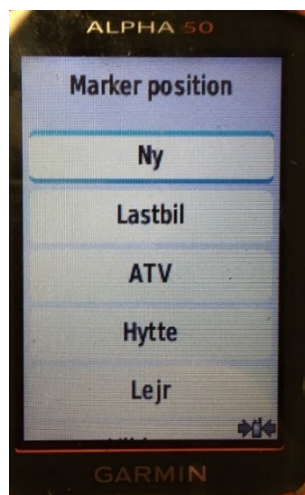
Undervejs ud af sporet vil du krydse terrænskel, veje etc. Her bør du fortsat lave fysiske markeringer, som er letgenkendelige. Dels fordi du måske selv får behov for at søge sporet op igen langs en af disse terrænmæssige ledelinjer, eller dels fordi du måske får behov for at blive samlet op eller på anden måde ”fundet” af en kollega. Særligt i sidstnævnte tilfælde er en gps registrering intet værd – idet den kun kan ses af den person, der har modtageren.

Ud af sporet kan du finde pürschtegn, som du med fordel kan registrere, så de kan genfindes. Afmærk sådanne steder med synlig fysisk markering, som kan ses på afstand. Men mærk dem også op med dit pejle.

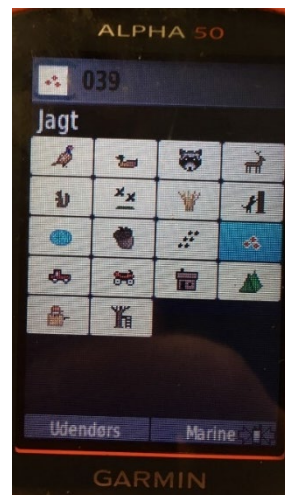
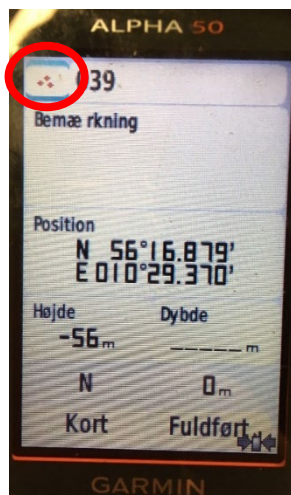
Sådan afmærker du et bestemt punkt:

Tryk på [MARK] – vælg med piletasterne.

Du kan vælge mellem forskellige ikoner i forhold til forskellige typer af afmærkning. Du skifter mellem ikoner her:

Vælg feltet og tryk [ENTER]. Herefter bladrer du imellem ikonerne.

Ender din eftersøgning med et forendt dyr, kan det være en god ide at afmærke dette på pejlet. Herved har du efterfølgende bedre mulighed for at få klarlagt ejerforholdene, hvor dyret ligger.

Ender sporet med at dyret rejser sig fra sårlejet, skal hunden naturligvis slippes til hetz, hvis 1) det ikke er muligt at aflive dyret med skud, og 2) det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Stedet hvor du slipper hunden, bør du også markere både på pejle og fysisk.

Hunden sluppet til hetz

Når først hunden er sluppet til hetz, er ingen længere herre over, hvad der sker. Hunden kan indenfor få meter have taget dyret, og her gør pejlet ingen forskel. Men der forekommer også en række eftersøgninger, hvor (fejl?) hetzen bliver flere kilometer.

Når hunden er sluppet, skal man derfor, som hundefører, træffe en række valg, som er udslagsgivende for succesraten. Erfaringsmæssigt vælger en række hundeførere at følge efter hunden ved at slå pejlet over på kompasrosen. Denne strategi rummer en række fejlkilder, hvorfor den er langt mindre egnet end det at følge efter hunden på kortet.

At følge efter hunden (og dyret) på kortet har en række fordele i forhold til praktisk eftersøgning:

1. **Der, hvor dyret og hunden løber, vil du også kunne færdes.**

Det handler om din egen sikkerhed. Hvis du hele tiden forsøger at holde den korteste afstand til hunden, vil du risikere at bevæge dig ud i uvejsomt terræn, isdækkede vandhuller etc. Der er en grund til, at det flygtende dyr flygter udenom disse områder!

2. **Hvis hetzen ikke lykkes, vil hunden vende rundt og søge tilbage i sit eget spor.**

Det handler om hundens sikkerhed. Når hunden stopper i hetz, kan der selvfølgelig være forskellige handle-mønstre blandt hunde. Men hvis du fra dag ét lærer din hund, at når den følger sit eget spor tilbage, så vil den møde dig, så er det, den vil gøre. Fordelene herved er, at hunden er kortest mulig tid på egen hånd, hvilket reducerer faren for påkørsel mest muligt.

3. **Når du følger efter hunden på hetzsporet, vil du undervejs kunne få vished for, om hunden hetzer det rigtige dyr.**

Det handler om effektivitet. Hvis ikke dyret fås i den første hetz, betyder det så, at dyret ikke kan/bør findes? Svaret herpå ligger næppe i hetzen, men snarere i hundeførerens vurdering af træfpunkt. Er dyret truffet således, at det bør findes, skal det naturligvis spores op igen. Ved du fra at følge hunden på pejlet, at hunden har hetzet rigtigt, kan opsporingen foregå fra der, hvor du står, idet opsporingen jo skal finde sted fra sidste sikre punkt. Hvis du ikke har fundet sikre tegn på, at hunden har hetzet rigtigt, skal du tilbage til dit sidste sikre punkt.

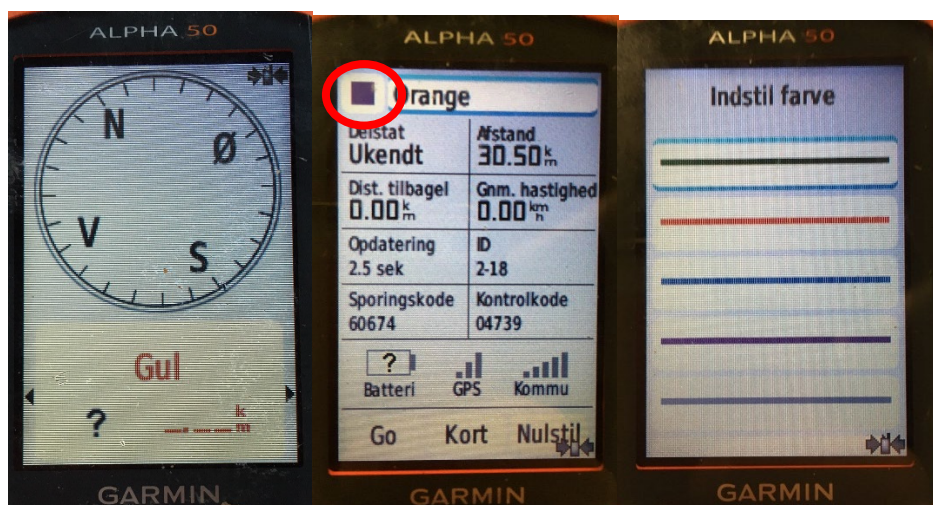
Sådan følger du efter hunden på kortet:

Modtageren er vist med pilen og trækker det blå spor, senderen er vist som hunden og trækker her det lilla spor.

Du bestemmer selv farven på hundens spor:

Fra kompasrosen - Tryk [ENTER] – vælg med piletasten og tryk [ENTER]

Når du har behov for at søge tilbage

Hvis du ikke har kontakt til det rigtige spor, fordi hunden eksempelvis er gået af på afledning, så skal du tilbage til det rigtige spor. Da du jo har afmærket de sikre punkter undervejs på din rute, ved du, hvor du skal hen. Man kan naturligvis ved hjælp af kortet gå den korteste mulige vej tilbage, men igen rummer denne strategi en række faldgruber.

Da du fysisk har afmærket de steder, hvor du har krydset ledelinjer i terrænet, er det en bedre ide at gå ud til nærmeste vej etc., og derfra gå til den ledelinje, som ligger før dit sidste sikre punkt. Herved får du mulighed for at gå tilbage og "genstarte" hele eftersøgningen ved at lave forsøg, umiddelbart før sporet krydser ledelinjen. Herfra ved du, i hvilken retningen sporet går, og du kan derfor støtte hunden i at blive arbejdet ind på det rette spor.

Samarbejde kolleger imellem

En modtager kan spores af flere forskellige sendere. For at kunne lægge en kollegas sender ind skal du enten kende senderens Sporingskode (eller kunne røre senderen fysisk med din modtager, eller få sendt information fra kollegaens modtager). I manualen her gennemgås kun at lægge ny hund til via sporingskoden.

Du kan se sporingskoden på den enkelte sender her:

Fra kompasrosen tryk [ENTER]

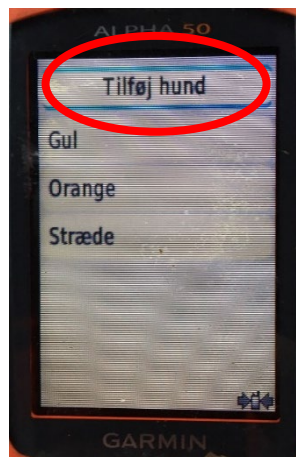
NB: Det er vigtigt at være opmærksom på forskellen på sporingskode og kontrolkode:

- Sporingskoden giver kun andre mulighed for at spore hunden.
- Kontrolkoden gør det muligt for andre både at spore hunden OG få adgang til at ændre indstillingerne for senderen.

Det anbefales derfor kun at bruge sporingskoden, når du skal lægge en kollegas sender ind på din modtager..

For at lægge en ny sender til skal du trykke 2x[MENU] og vælge hundeliste, dernæst vælg Tilføj hund:

For at bruge sporingskoden skal du nu svare nej til om du kan røre senderen, men ja til at du kender sporingskoden:

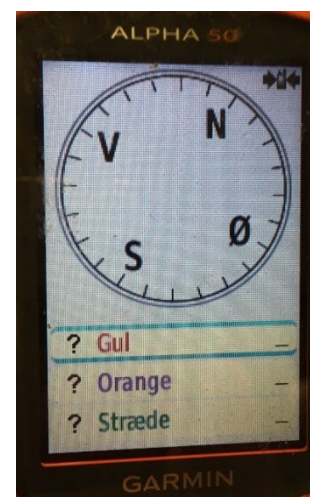

Du skal indtaste sporingskoden her:

Når du har flere sendere inde, kan du vælge, om du vil se dem alle på en gang, eller om du vil have dem vist hver for sig. Det gør du ved at skifte mellem store og små tal sådan her:

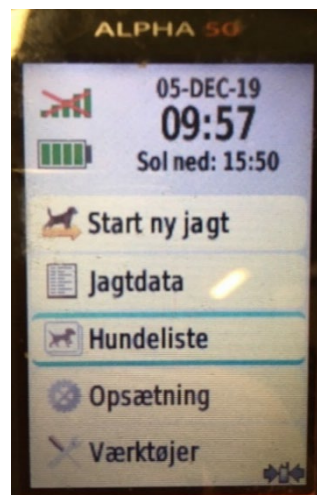
Fra kompasrosen trykkes [MENU], herefter vælges med piletast og trykkes {ENTER}

Hvis du har valgt at have den indstillet til store tal, kan du enten bladre mellem hundene vha. piletaster til højre eller venstre, når du står her:

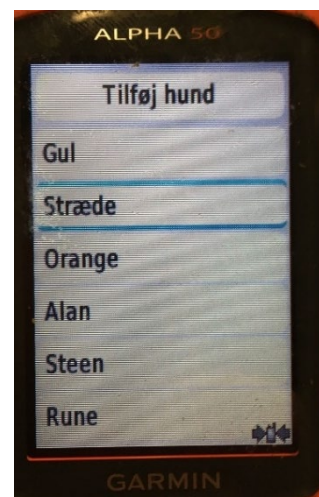
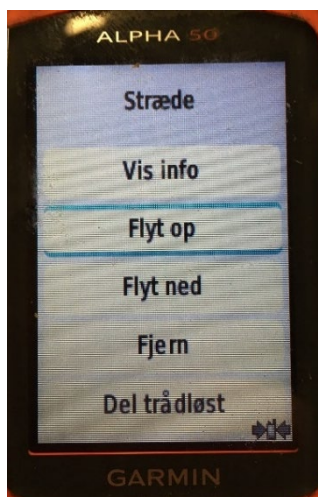

Du kan vælge at redigere hundelisten, ved gå ind i hundelisten under hovedmenuen:

Her vises hvorledes du lægger en hund op på listen:

Når du står på den hund, der skal flyttes, trykker du [ENTER]

Typiske fejl

Der er en række almindelige forekommende fejl som opstår i kraft af manglende strøm, satellit- og radiokontakt.

Manglende strøm

Du bør altid have et par friske AA-batterier i lommerne til modtageren, og det bør være en indgroet vane at sætte halsbåndet til opladning efter endt eftersøgningsdag.

Det til trods kan der opstå problemer. Når strømniveauet på modtageren begynder at være lavt, vil man få en varslings på modtageren.

Når strømniveauet på senderen er ved at blive for lavt, så er det reelt problematisk, fordi du skal have fat i halsbåndet for at oplade det. Har batteriet på senderen problemer med at holde strøm en hel dag, bør det ombyttes, idet det genopladelige batteri da er ved at være forældet.

Manglende satellitkontakt

For at modtager og sender kan få forbindelse med satellitterne skal der være frit til himlen. Under kronedække går det langsommere, og indendørs er det nærværd umuligt.

Det betyder også, at satellitkontakten kan forsvinde, hvis modtager eller sender bevæger sig ind i områder, hvor der er ekstrem ringe adgang til satellitsignalet. Med modtageren er det et spørgsmål om at bevæge sig ud af dette område. Hvis hunden er "forsvundet" ind, hvor satellitforbindelsen forsvinder, vil du altid via kortet kunne finde hen til hundens sidste position.

Du kan tjekke satellitkontakt på senderen her (se billedet til højre)

Og på modtageren her (se billedet længst til højre)

Manglende radiokontakt

Signalet mellem sender og modtager overføres via radiobølger. Det betyder, at rækkevidden influeres af topografi og vegetation (vand). Over flad åben mark er rækkevidden op til 2 km. I tæt skov i kuperet terræn kan rækkevidden være under 1000 meter. Udskiftning af standardantennen øger rækkevidden.

For at opnå radiokontakt skal du bevæge dig i retning af hunden eller uden om de topografiske forhold som genererer radiobølgerne. Du kan med fordel fortsætte med at følge i hundens spor på kortet. Men hvis du er i et meget kuperet terræn, kan du med fordel læse terrænet og flytte dig op ad. Når du igen får forbindelse, vil der på kortet være trukket en lige streg mellem sidste punkt med forbindelse og det nye punkt ved forbindelse.

Udfordringer

Du kan opleve en række udfordringer med pejlet. Én af disse udfordringer undgår du helt ved at bruge kortet, når du følger efter hunden under hetz.

Fejlkalibreret kompas

Kompasset i modtageren skal jævnligt kalibreres. Hvis ikke kompasset er kalibreret, vil det kunne vise forkert retning. Du vil dog opdage, at hvis du bevæger dig i den forkerte retning, så vil afstanden til hunden stadig øges. Det kan dog tage en tid, førend man bliver opmærksom på, at det skyldes, at man bevæger sig i den forkerte retning.

Du kalibrerer kompasset ved at trykke én gang [MENU], vælg ”Kalibrer kompas” [ENT] og følg instruks.

Forkert kortindstilling

For at kunne følge hundens spor på kortet, skal sporet naturligvis vises på skærmen. Der er imidlertid tre indstillinger for kortet, som man skifter imellem ved at trykke på [MAP].

Derudover skal zoom niveauet også indstilles, så du har den fornødne detaljegrad. Du ændrer zoom niveauet med [IN] og ud med [OUT].

Overgang fra Astro til Alpha

Menuer er i udgangspunktet selvforklarende og brugervenlige.

Desværre er udstyret ikke direkte konvertibelt (men det kan gøres – med tab af visse funktioner!). Du kan altså ikke spore den samme sender med en Astro og en Alpha samtidig.

Lys i halsbåndet

En ny ting ved Alphaen er muligheden for at tænde lys i halsbåndet. Dette kan være en fordel, hvis hunden hetzer i mørke, men særlig hvis hunden har stillet i mørke. Lyset i halsbåndet tændes således:

Når du er på den pågældende sender tryk [MENU] og vælg Juster halsbåndsls.

(Du kommer frem til den pågældende sender ved at trykke [ENTER] når du er på kompasrosen).

